Sem. VI Law of Banking & N.I. May 2015

QP Code : **13098**

(3 Hours) [Total Marks : 100

1. Answer the following in **not more** than **two** sentences :— 20
   - (a) Explain the term 'Order Nisi' ?
   - (b) What is an "ambigious instrument" ?
   - (c) What is noting and who does it ?
   - (d) Explain Endorsement in blank ?
   - (e) What is "Bank Rate" as per RBI Act, 1934 ?
   - (f) What are the assets of the issue department of the Reserve Bank ?
   - (g) What is "Legal Proceeding" under the Bankers 'Books Evidence Act, 1891
   - (h) What is the qualification for appointment as "Presiding officer" of a Tribunal under Recovery of Debts due to Bank and Financial Institution Act, 1993 ?
   - (i) What is the definition of "unclaimed deposits" under the Banking Regulation Act, 1949.
   - (j) What is the definition of "Banking Policy" under the Banking Regulation Act, 1949.

2. Write short notes on any **four** :— 20
   - (a) RBI as a banker and adviser to the government.
   - (b) Bankers Book Evidence Act, 1891.
   - (c) Regulation of managerial structure of banking companies under Banking Regulation Act, 1949.
   - (d) Debt Recovery Tribunal.
   - (e) Holder in due course.
   - (f) Maturity of Promissory Note and Bill of Exchange and Calculation thereof.

3. Answer the following by giving reasons (any **two**) :— 12
   - (a) State whether the following are promissory notes or not and give reasons :—
     - (i) I promise to pay **'B'** Rs. 500 and to deliver to him my black horse on 1st March next.
     - (ii) I promise to pay to **'B'** Rs. 500 on **D**'s death, provided **D** leaves me a life interest in his property.
     - (iii) I ackowledge myself to be indebted to B in Rs. 2000 to paid on demand, for value received.
   - (b) On 01-03-2010, a customer **'A'** keeps a fixed deposit of Rs. 50 lakh in a bank in his own name for a period of five years and nominates **'B'** as his nominee who is not related to him. A dies on 25-01-2014 and **'B'** claims the deposit. **'C'** the nephew of **'A'** also claims the deposit under a will which has not been probated.

[TURN OVER

munotes.in
MUPD15204 K.C.Law College 05-05-2015 10:08:47

(i) What are the provisions under the Banking Regulation Act, 1949 regarding nomination for payment of depositors money.

(ii) How should the bank deal with the claims of '**B**' and '**C**' ?

(c) Whether the Bank is justified in refusing the payment of a cheque in the following conditions. Give reasons :—

(i) A cheque is issued on an account by '**A**' on the funds of this account the bank has a set off against a loan taken by '**A**'.

(ii) A cheque is issued on the 21-01-2014 and is presented to the bank for payment on 21-5-2014.

(iii) '**ABC**' Bank receives a cheque dated 22-12-14 drawn by '**D**' the cheque is presented for payment on 22-01-2015, the bank has been notified of the lunacy of '**D**' as on 26-12-14.

4. Answer the following (any **four**) :— 48

(a) What are the various presumptions as to Negotiable Instruments as to special rules of evidence.

(b) What is crossing of a cheque ? Explain the various types of crossings along with their effects.

(c) Briefly discuss the provision of Banking Regulation Act, 1949 relating to :

(i) Licensing of banking companies and their branches.

(ii) Licensing of Co-operative (Urban) banks and their branches.

(d) Discuss various provisions of Reserve Bank of India Act, 1934 and Banking Regulation Act 1949 relating to maintenance of Cash Reserve Ratio (CRR) and statutory liquid ratio (SLR).

(e) What are the core functions of Reserve Bank as a central Bank of India ?

(f) Explain powers and functions of SEBI.

[TURN OVER

munotes.in
MUPD15204 K.C.Law College 05-05-2015 10:08:47

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण : १००

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोनपेक्षा अधिक वाक्ये नसतील अशी द्या :- २०

(अ) 'ऑर्डर निसी' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

(ब) संदिग्ध दस्तऐवज म्हणजे काय ?

(क) टिपण (नोटींग) म्हणजे काय ? ते कोण करते ?

(ड) कोरे पृष्ठांकन स्पष्ट करा.

(इ) रिझर्व्ह बँक कायदा १९३४ नुसार 'बँक रेट' म्हणजे काय ?

(फ) रिझर्व्ह बँकेच्या इश्यू विभागाची मालमत्ता कोणती ?

(ग) बँकर्स बुक एव्हिडंन्स ॲक्टचे तरतुदीनुसार 'कायदेशीर प्रक्रिया' म्हणजे काय ?

(ह) रिकव्हरी ऑफ डेब्टस् ड्यू टू बँक्स कायद्याप्रमाणे न्यायाधिकरणाच्या (ट्रिब्युनलच्या) अध्यक्षपदाच्या नियुक्तीसाठी योग्यता (अर्हता) कोणती आहे ?

(आ) बँकिंग रेग्लुलेशन कायद्यानुसार 'दावा न केलेल्या ठेवींची' (अनक्लेमड् डिपॉझिटस्) व्याख्या सांगा.

(ज) बँकिंग नियंत्रण अधिनियम १९४९ प्रमाणे 'बँकिंग पॉलीसी' (बँकिंग निती) ची व्याख्या सांगा.

२. कोणत्याही चारांवर टिपा लिहा :- २०

(अ) रिझर्व्ह बँकेची सरकारची बँक व सल्लागार म्हणून भूमिका

(ब) बँकर्स बुक एव्हिडन्स ॲक्ट

(क) बँकिंग रेग्युलेशन ॲक्ट, १९४९ अनुसार बँकिंग कंपनीच्या व्यवस्थापकीय रचनेचे नियंत्रण

(ड) ऋण वसुली न्यायाधिकरण

(इ) सम्यक अनुक्रम धारक

(फ) वचनचिठ्ठी व हुंडीची परिपक्वता व त्यांची गणती.

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे कारणांसह द्या (कोणतेही दोन) :- १२

(अ) खालील विधाने वचनचिठ्ठी आहेत की नाहीत ते सांगून कारणे द्या.

(१) मी 'ब' यास पुढील १ मार्च रोजी रूपये ५००/- देण्याचे व माझ्या काळ्या घोड्याचा ताबा देण्याचे वचन देतो.

(२) मी 'ब' यास रूपये ५००/- 'ड' च्या मृत्यूनंतर देण्याचे वचन देतो, जर 'ड' याने त्याचे मालमत्तेमध्ये माझा हयातभरचा हक्क ठेवला तर .

(३) मी 'ब' यास रूपये २,०००/- रकमेस ऋणी आहे असे कबूल करतो, जी रक्कम मागणी करताच द्यावयाची आहे व त्याचे मूल्य मला प्राप्त आहे.

(ब) दि. ०१/०३/२०१० रोजी 'अ' नावाचा ग्राहक एका बँकेमध्ये ५० लाख रूपयाची ठेव आपल्या स्वतःचे नावे ५ वर्षांच्या कालावधीसाठी ठेवतो. सदर ठेवीस त्याने 'ब' यास आपला नॉमिनी नेमला, जो त्याचा नातेवाईक नाही. दि. २५/०१/२०१४ रोजी 'अ' याचे निधन झाले आणि 'ब' याने डिपॉझिटची रक्कम मागीतली 'क' या 'अ' याच्या भाच्यानेसुद्धा सदर डिपॉझिटची मागणी केली, एका मृत्युपत्राच्या आधाराने ज्या मृत्युपत्राचे प्रोबेट घेतलेले नाही.

munotes.in
MUPD15204 K.C. Law College 05-05-2016 10:12:20

(१) डिपॉझिटरची रक्कम देण्यासंदर्भा बँकिंग रेग्युलेशन ॲक्ट १९४९ अनुसार नॉमिनेशनबाबात काय तरतुदी आहेत ?

(२) 'ब' आणि 'क' च्या डिपॉझिट मागणी बाबात बँकेने काय करावे ?

(क) खालील परिस्थितीमध्ये चेकचे पैसे देऊन त्याचा आदर करण्यास बँकेने नकार देणे समर्थनीय ठरेल काय ? कारणे द्या.

(१) 'अ' याने आपल्या खात्यावर चेक काढला आहे पण त्या खात्यामधील रकमेवर बँकेचा 'अ' च्या कर्जखात्यावरील रकमेचा 'सेट-ऑफ' आहे.

(२) चेक दि. २१/०१/२०१४ रोजी काढण्यात आला असून तो वटण्यासाठी बँकेमध्ये दि. २१/०५/२०१४ रोजी सादर करण्यात आला आहे.

(३) 'ड' याने दि. २२/१२/२०१४ रोजी काढलेला चेक 'अबक' बँकेकडे दि. २२/०१/२०१५ रोजी वटण्यासाठी सादर करण्यात आला. मात्र 'ड' वेडसर झाल्याचे (ल्युनॅटिक) २६/१२/२०१४ रोजी बँकेला सूचित करण्यात आलेले आहे.

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही चार) :- ४८

(अ) हस्तांतरीय दस्तऐवजांबद्दल पुराव्याच्या विशेष नियमांबद्दलची विविध गृहितके (प्रिझम्पशन्स) कोणती आहेत ?

(ब) चेक रेखांकित करणे म्हणजे काय ? विविध प्रकारची रेखांकने व त्यांचे परिणाम सविस्तरपणे सांगा.

(क) बँकिंग रेग्युलेशन अधिनियम १९४९ नुसार खालील बाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा :

(१) बँका व त्यांच्या शाखा उघडण्याचे परवाने

(२) सरकारी बँका (नागरी) व त्यांच्या शाखा यांचे परवाने.

(ड) रिझर्व्ह बँक कायदा व बँकींग रेग्युलेशन कायद्यानुसार राखीव रोखतेचे प्रमाण (कॅश रिझर्व्ह रेशिओ) व कायदेशीर तरलतेचे (स्टॅट्युटरी लिक्वीडिटी) प्रमाणासंबंधी तरतुदी स्पष्ट करा.

(इ) रिजर्व्ह बँकेची भारताची केंद्रीय तथा मध्यवर्ती बँक म्हणून कोणकोणती प्रमुख (कोर) कार्ये आहेत ?

(फ) सेबीचे अधिकार व कार्य सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

---

munotes.in
MUPD15204 K.C.Law College 05-05-